

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

І.В. Гончаренко, доктор економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет

Досліджено перспективи угоди про асоціацію між Україною та ЄС у розвитку економіки Миколаївської області. Виявлено, що зовнішньоторговельні відносини області мають значний потенціал, реалізація якого можлива на основі розвитку конкурентної та диверсифікованої економіки.

Ключові слова: угода, Європейський союз, зовнішня торгівля, зона вільної торгівлі.

Постановка проблеми. Стратегічні цілі розвитку Миколаївської області пов'язані із переходом до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки на основі формування економіки знань, що є адекватною відповіддю на виклики часу. У цьому контексті зовнішньоторговельні відносини області мають значний потенціал, реалізація якого можлива на основі розвитку конкурентної та диверсифікованої економіки, яка базувалася б переважно на секторах сільського господарства, промисловості та послуг.

Аналіз останніх досліджень публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Дослідженню факторів, що впливають на процес євроінтеграції вітчизняної економіки присвячено велику кількість наукових праць. Серед них праці: Чебанової Н.В., Диканя В.А., Сушко А., Лукінова І. та ін. Проте нерозв'язаною залишається проблема виявлення впливу вказаних процесів на розвиток регіонів.

Формування цілі статті. Метою статті є виявлення можливих наслідків угоди про асоціацію між Україною та ЄС для економіки Миколаївської області.

Виклад основного матеріалу. Традиційно Миколаївська область має позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами та послугами (табл. 1,2) Найбільша частка у експорті Миколаївської області належить продуктам рослинного походження, (табл. 1).

Проте, експортний потенціал аграрного сектору області реалізується не повною мірою через негативний вплив низки чинників, серед яких:

- низький рівень координації контролю, що здійснюється низкою контролюючих органів;
- недостатня кількість спеціалістів, які знайомі з вимогами законодавства ЄС щодо безпечності продовольчої продукції;
- неадекватний рівень впровадження операторами ринку системи НАССР;
- низький рівень вимог до благополуччя тварин.

Отже необхідним є:

- встановлення вимог до контролюючих органів та державної системи контролю в цілому (приклад – Регламент ЄС **882/2004**);
- створення інтегрованої системи державного контролю або системи з одним контролюючим органом;
- перегляд санітарних норм і правил відповідно до законодавства ЄС.
- запровадження вимог щодо благополуччя тварин.

Можливість реалізації переваг регіону у світовому економічному просторі зумовлена наявністю або відсутністю різноманітних торговельних бар'єрів на шляху руху товарів та послуг через національні кордони. Утворення економічного простору, позбавленого цих перешкод, є шляхом до більш ефективної реалізації можливостей регіону.

Згідно з домовленостями, досягнутими лідерами України та ЄС під час Саміту Україна – ЄС 19 грудня 2011 р., 30 березня 2012 р. у м. Брюссель відбулося парафування Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі – Угода про асоціацію).

Таблиця 1

Товарна структура зовнішньої торгівлі Миколаївської області за січень-квітень 2012 року

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Експорт			Імпорт			Сальдо, млн дол. США
	млн дол. США	У % до січня-квітня 2011р.	У % до загального обсягу	млн дол. США	У % до січня-квітня 2011р.	У % до загального обсягу	
Усього	727,6	169,9	100,0	262,8	78,8	100,0	464,8
У тому числі							
II. Продукти рослинного походження	304,4	351,4	41,8	3,6	287,3	1,4	300,8
III. 15 Жири та олії тваринного або рослинного походження	66,4	136,8	9,1	-	-	-	-
IV. Готові харчові продукти	36,1	115,9	4,9	20,8	94,1	7,9	15,3
V. Мінеральні продукти	1,1	147,5	0,1	73,9	100,3	28,1	-72,8
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	209,3	130,0	28,8	22,3	139,6	8,5	187022
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	5,6	79,3	0,8	43,9	118,3	16,7	-38,3
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	80,6	105,9	11,1	32,7	33,5	12,4	47,9
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	10,3	379,3	1,4	34,9	62,6	13,3	-24,6

www.mik.ukrstat.gov.ua Головне управління статистики у Миколаївській області, 2012

Таблиця 2

**Структура зовнішньої торгівлі послугами Миколаївської області
за січень-березень 2012 року**

Показники	Експорт			Імпорт			Сальдо, млн дол. США
	млн дол. США	У % до загального обсягу	У % до січня- березня 2011р.	млн дол. США	У % до загального обсягу	У % до січня- березня 2011р.	
	Послуги – усього	66,4	100,0	114,9	26,6	100,0	
У тому числі послуги в обробній промисловості	11,8	17,8	132,6	0,4	1,3	26,3	11,5
послуги, пов'язані з оптовою та роздрібною торгівлею; торгівлею транспортними засобами; послуги з ремонту	0,2	0,3	136,4	17,7	67,4	136,5	-17,5
послуги готелів і ресторанів	0,1	0,2	165,1	1,4	5,5	119,3	-1,3
послуги транспорту та зв'язку	51,1	76,9	112,9	1,4	5,2	69,8	49,7
послуги в операціях з нерухомістю, здаванням під найм та послуги юридичним особам	3	4,5	91,2	1,8	7,0	87,6	1,2
послуги, пов'язані з державним управлінням	0,01	0,0	45,2	3,4	13,0	195,8	-3,4

www.mik.ukrstat.gov.ua Головне управління статистики у Миколаївській області, 2012

Слід зазначити, що Угода про асоціацію з Україною за рівнем своєї амбітності виходить далеко за рамки подібних угод, укладених ЄС свого часу з країнами Центральної та Східної Європи.

Українській стороні вдалося забезпечити врахування в Угоді про асоціацію національних інтересів з принципових питань переговорів: визнання з боку ЄС європейських прагнень та європейської ідентичності України, терміну дії Угоди про асоціацію, перспектив запровадження безвізового режиму. В економічній частині Угоди про асоціацію враховано ключові, з точки зору українських товаровиробників, положення в контексті створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Переговори щодо проекту Угоди про асоціацію було побудовано за принципом “модульного” підходу. Зокрема, переговорний процес відбувався в рамках окремих робочих груп:

- з питань зовнішньої політики та безпеки;
- з питань співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки;
- з економічних, секторальних питань та питань щодо розвитку людського потенціалу;
- з питань створення зони вільної торгівлі [1].

Створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС дозволить сформувати передумови для реалізації чотирьох свобод – вільного руху товарів, послуг, капіталу та робочої сили – у рамках спільного економічного простору, що забезпечить підвищення ефективності використання основних факторів виробництва. Критерій здатності витримувати конкуренцію на єдиному ринку ЄС можна розглядати як показник високої конкурентоспроможності національної економіки у світовому економічному просторі. Сучасні зовнішньоторгівельні відносини Миколаївської області мають різноманітну просторову спрямованість.

На теперішній час залишаються тісними торговельні зв'язки із країнами східної торговельної зони через географічну близькість, попит на технічно складну продукцію, в якій українські виробники мають переваги в країнах з низьким та середнім рівнем розвитку технологій.

Зростає привабливість західного напрямку, який супроводжується обміном технологіями та додатковими можливостями щодо залучення зовнішніх ресурсів.

Поглиблення торговельної інтеграції з ЄС перед усім зробить можливим подолання технологічної відсталості, залучення та впровадження новітніх технологій, залучення інвестицій та здійснення структурних зрушень як у зовнішньоекономічному секторі, так і в цілому в економіці Миколаївської області.

Навіть у короткостроковому періоді поглиблення інтеграції з ЄС дозволяє області більш ефективно реалізовувати наявні переваги, пов'язані із її транзитним потенціалом. Територією області проходять:

– міжнародні автомобільні транспортні коридори: Євразійський із проходженням по Україні: Одеса – Миколаїв – Херсон – Джанкой – Керч; ЧЕС із проходженням по Україні: Рені – Ізмаїл – Одеса – Миколаїв – Херсон – Мелітополь – Бердянськ – Маріуполь – Новоазовськ; Балтійське море – Чорне море з проходженням по Україні: Ягодин – Ковель – Луцьк – Тернопіль – Хмельницьк – Вінниця – Умань – порти Чорного моря.

Міжнародні залізничні транспортні коридори: Євразійський із проходженням по Україні: Херсон – Миколаїв – Одеса; ЧЕС із проходженням по Україні: Рені – Ізмаїл – Одеса – Колосовка – з відгалуженням Колосівка – Миколаїв – Херсон – Чаплине – Бердянськ.

Використання транзитного потенціалу Миколаївської області потребує подальшої розбудови транспортної мережі та запровадження світових стандартів їх використання, що створює передумови для інтенсифікації відносини з ЄС.

Висновки. Економічна діяльність у спільному економічному просторі у формі зони вільної торгівлі дозволить створити передумови для соціально-економічного прогресу області за рахунок нових можливостей, які пов'язані із:

– зменшенням нетарифних торговельних бар'єрів у торгівлі товарами через відповідність технічним стандартам з ЄС;

– запровадженням європейських та міжнародних стандартів у сфері послуг;

- створенням умов для заохочення інвестицій для розбудови інфраструктури, залучення технічної допомоги;
- наближенням внутрішньої політики у сфері конкуренції, корпоративного управління і регулювання внутрішнього ринку до європейської практики.

Література:

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.me.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=184188&cat_id=152849
2. Головне управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс] : сайт — Режим доступу : www.mk.ukrstat.gov.ua.